

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 107

Tuzla, septembar/rujan 2025.

Cijena 1,00 KM

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Seid Čorbić, dipl. ing. šum.
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Jusuf Selmanović (Kalesija)
Dževad Korman (Tuzla)
Damir Abdulahović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Živinice)
Elvir Garibović (Sapna)
Edin Taletović (Srebrenik)
Meho Pezerović (Gradačac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Senad Selimbašić (Kladanj)
Džemal Jukan (Gračanica)
Enes Sejdinović (Lukavac)
Armin Halilović (Doboj-Istok)
Hasan Slomić (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Seid Čorbić, dipl. ing. šum.

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovactk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

4. 10. – Svjetski dan životinja

Međunarodni dan životinja se obilježava svake godine 4. oktobra u svim zemljama od 1931. godine kad je održana konvencija ekologa u Firenci. Dan koji nas podsjeća na međusobnu povezanost ljudi i životinja te važnost skladnog i kvalitetnog zajedničkog života, a upozorava nas na položaj ugroženih životinja i važnost njihove zaštite. Cilj Svjetskog dana životinja jest poboljšanje odnosa prema životinjskim vrstama širom svijeta, ali i pružanje podrške organizacijama koje se brinu o životinjama, upravo kakve su članice SLD TK. Obrazovanjem i javnim aktivnostima boraca za zaštitu životinja nastoji se stvoriti nova kultura poštovanja i senzibilnosti prema svim živim bićima. Postoje mnogi zakoni kojima je cilj zaštita životinja i njihove životne sredine od štetnog ljudskog djelovanja. Potrebna je zaštita od narušavanja prirodne ravnoteže i gubitka staništa te zaštita protiv neetičnog postupanja i zlostavljanja životinja. Zato je donesena Evropska konvencija o zaštiti i dobrobiti životinja, a u FBiH Pravilnik o mjerama zaštite za strogo zaštićene i zaštićene vrste i podvrste i zaštićene vrste i podvrste („Službene novine FBiH“, broj 21/20). Ovim Pravilnikom su definisane strogo zaštićene divlje vrste kao vrste koje su iščezle s teritorije FBiH ili njenih dijelova, vraćene programima reintrodukcije, krajnje ugrožene, ugrožene, reliktna, međunarodno značajne i zaštićene vrste, koje su od posebnog značaja za očuvanje biološke raznovrsnosti FBiH, kao i zaštićene vrste koje u prirodi trenutno nisu ugrožene u mjeri da im prijeti opasnost da nestanu ili postanu kritično ugrožene ali su ranjive, endemične, indikatorske, reliktna, međunarodno značajne i zaštićene vrste, kao i one koje nisu ugrožene ali se zbog njihovog izgleda mogu lako zamijeniti sa strogo zaštićenim vrstama.

Međunarodni dan zaštite životinja je posvećen brizi za sve životinje i prilika je za ukazati na nužnost očuvanja životinja u prirodi. Ugroženost vrsta procjenjuje se prema kriterijima Međunarodne unije za očuvanje prirode te im se daje pripadajuća kategorija ugroženosti. Prema podacima svjetskih organizacija, svaki dan izumre od 50 do 150 vrsta, za što je krivac ponajprije čovjek. Središnja ideja ovog dana postalo je isticanje važnosti ostalih životinjskih vrsta s kojima čovjek dijeli planet, onih životinja koje su sve češće žrtve čovjekove sebičnosti, sadizma i nasilja.

Bosna i Hercegovina zakonski definiše divljač kao dobro od državnog interesa. Lovci su izravni djelatnici u službi zaštite prirode i zdravih životinja. Lovci obavljaju brojne općekokorisne radnje s kojima javnost nije upoznata. Osim uzgoja i prihrane divljači osnovna javna funkcija je zaštita prirode pri čemu je lov ekološki alat. Regulacijom brojnosti invazivnih vrsta, uklanjanjem bolesnih i nerazvijenih i za reprodukciju nepodobnih ili nesposobnih jedinki, lovci pridonose očuvanju genetske čistoće plemenite divljači, pridonose očuvanju ekološke ravnoteže i bioraznolikosti staništa, redukcijama šteta od divljači u poljoprivredi, šumarstvu, vodnom gospodarstvu i akvakulturi, kontroli i suzbijanju zaraznih i parazitskih bolesti. Jačanje kapaciteta lovstva doprinosi zaštiti životinja i okoliša.

M.I.

2 Lovac Septembar 2025

Upravni odbor SLD TK (137. sjednica)

Dvadeset i šestog juna 2025. godine, u Živinicama je održana 137. sjednica Upravnog odbora SLD TK, kojom je predsjedavao Seid Čorbić dipl. ing. šum. - predsjednik SLD TK i na kojoj su članovi Upravnog odbora, u okviru 5. tačaka dnevnog reda, razmatrali i usvojili konačan dogovor i podjelu zadataka za održavanje ovogodišnje tradicionalne manifestacije Dani Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona, donijeli Odluku o linearnom izdvajanju sredstava za kotizaciju za manifestaciju Dani SLD TK 2025. u iznosu od 500,00 KM, donijeli Odluku o dodjeli posebnog lovačkog priznanja Plaketa SLD TK - Kamenjaković Nusretu, predsjedniku LD „Toplica“ Živinice. U skladu s Pravilnikom o priznanjima i odlikovanjima za rad na unapređenju lovstva u Tuzlanskom kantonu, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmiranja lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, na prijedlog članica Saveza i Komisije za priznanja i odlikovanja, Upravni odbor je donio odluke da se u okviru lovačkih društava dodijele lovačka priznanja i odlikovanja:

LD „Spreča“ KALESIJA

Lovačka bronzana značka: Selmanović Mehmed, Hujdur Nervin, Muhamedbegović Adnan, Salihović Mumin, Imamović Refik, Barčić Nevzet, Zulfić Samir, Kulanić Jusuf, Avdibašić Amir, Čivić Ibrahim, Kuralić Nuraga, Zulfić Mirzet, Jakubović Mirnes, Sinanović Enes, Mehmedović Halil, Nuhanović Salmir, Loznica Emin, Alić Mirzet, Beganović Besim, Smajkanović Ramiz, Valjevac Adnan, Rizvanović Mirsad, Mujkanović Almir, Merić Edin i Bukvareć Admir.

Lovačka srebrena značka: Selmanović Osman, Bećirbašić Mevludin, Mustafić Ramiz, Fazlić Emir, Đedović Mirsad, Smajlović Asmir, Huremović Fahrudin, Ahmetbegović Asim, Omerović Irfan, Smajić Damir, Paloš Mirza, Jakubović Juso, Hodžić Jasmin, Mujanović Abdulah, Dropić Huso, Fatić Ejub, Sakić Mehmedalija, Rabotić Husnija, Smajić Rešid, Loznica Mehmed, Ravančić Šefik, Salihbegović S. Ibro, Šehić Huso, Kulović Ariz, Dropić Eldin, Halilović Amir, Herić Fahrudin i Hadžić Benjamin.

Lovačka zlatna značka: Selmanović Jusuf, Bukvarević Izet, Nasupović Mustafa, Smajlović Nedžad, Smajlović Mevludin, Beširović Abdulah, Kulanić Osman, Hasanović Reuf, Zahirović Mahmut, Vildić Hrusto, Muhić Rasim, Dedić Vahid, Mujkanović Salih i Humić Izet.

Lovačka diploma počasnog člana: Imšić Hakija, Turić Mešan, Hamzić Ismet, Selmanović Hajrudin, Selmanović Bego, Bećirbašić Emsad, Kurtić Husejin, Hodžić Halid, Subašić Nihad, Hasanović Semiz, Mehmedović Sinan, Vildić Hajrudin, Mujkanović Mehmed, Ljigić Senaid, Živčić Nedim, Osmančević Izet, Makalić Zuhdija, Herić Mirsad i Hujdur Fikret.

Lovačka plaketa: Fazlić Esed, Barčić Rasim, Mustafić Kerim i Bećirbašić Hasan.

LD „Tuzla“ TUZLA

Lovačka bronzana značka: Mujezinović Reuf, Hasanović Esmir, Kovačević Toni, Malagić Elvir, Karić Dževad, Divković Anto, Malkočević Džemal, Malkočević Asmir, Kovačević Agan, Hodžić Senad, Šišić Meho, Kovačević Igor, H.Mehmedović Damir, Malkočević Dževad i Saletović Samir.

Lovačka srebrena značka: Karišik Igor, Lugonjić Mijo, Jusufović Edžmijad, Ramić Damir, Pejdanović Marko, Muhamedbegović Ševko, Ibrišević Amel, Suljanović Seid, Mosković Josip, Hasanović Jasmin, Mustačević Fahrudin i Pjević Mehmed.

Lovačka zlatna značka: Avdić Fahrudin, Bošnjik Asmir, Jahić Halid, Kaldrmadžić Jozo, Selimović Avdo, Šljivić Esad, Osmanbegović Mevludin, Imamović Husejn, Huremović Mušan, Sinanović Amir, Mujagić Fazlaga, Hadžisuljić Halid, Musić Jasmin, Jahić Zijad, Đurić Dragan, Musić Mehmed, Smajić Muharem i Kovačević Faik.

Lovačka diploma počasnog člana: Salihović Mirsad, Divković Zoran, Jusić Nevres, Kovačević Zoran, Ribić Dževad, Matanović Goran, Babić Ljuban, Kasumović Munib, Knežević Zoran, Mustačević Kemal, Krdžalić Halid, Marjanović Ilija, Softić Semiz i Nišandžić Ilija.

Lovačka plaketa: Terzić Salih i Šljivić Mirza.

Selver Pirić

Sekretar SLD TK

2025 Septembar Lovac 3

Grad Tuzla sufinansira Dane Saveza SLD TK

Uzgradi organa uprave Grada Tuzla, 20. juna, Seid Čorbić, dipl. ing. šum., predsjednik SLD TK, potpisao je sa predstavnicima Službe za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu, Ugovor o sufinansiranju tradicionalne manifestacije Dani Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona. Inače, Grad Tuzla, sa kojim Savez LD TK usko i na razne načine sarađuje, redovan je sufinansijer ove manifestacije koju je Vlada TK uvrstila na spisak manifestacija od posebnog interesa za Tuzlanski kanton.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Informacija o poduzimanju mjera i aktivnosti za sprečavanje šteta na poljoprivrednim usjevima

U prostorijama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK, u posljednje vrijeme je održano više sastanaka na temu šteta na poljoprivrednim usjevima koje pričinjavaju lovostajem zaštićene vrste divljači - divlje svinje. Posljedni sastanak je održan 8. avgusta 2025. godine na kojem su prisustvovali predstavnici resornog Ministarstva (ministar Fedahija Ahmetović i saradnici Amir Arapčić i Samid Šarac), predstavnici Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona i predstavnici LD „Majevica“ Srebrenik (sekretar i lovočuvnik Nedžad Fazlić i stručni saradnik za poslove lovstva Muris Mujedinović). U cilju hitnog poduzimanja mjera i aktivnosti za sprečavanje šteta na poljoprivrednim usjevima koje pričinjavaju lovostajem zaštićene vrste divljači - divlje svinje, doneseni su sljedeći zaključci:

Da se i dalje nastavljaju te provode aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede definisane u Obavijesti, broj: 04/1-04-017295-1/23 od 02.08.2023. godine kako slijedi: Lovska društva koja gazduju lovištima na području TK, obavezna su da hranilice i mjesta za hranjenje divljači izmjesti

(postave) na lokacijama koje su što više, a minimalno 1 km, udaljena od naseljenih mjesta i poljoprivrednih usjeva te da se iznošenje hrane na ove lokalitete vrši kontinuirano i u ljetnom periodu kako bi se divlje svinje zadržavale dalje od poljoprivrednih površina.

Lovačka društva će uz lov na srndaća, koji je u toku, izdavati dozvole za odstrjel veprova i nazimadi, kako bi se spriječile odnosno smanjile štete na kukurznim poljima u narednih desetak dana pa nadalje, s obzirom da će se klipovi kukuruza nalaziti u „mliječnoj fazi“ kada su najinteresantniji za divlje svinje.

Lovačka društva će hitno početi organizirati akcije protjerivanja divljih svinja izvan poljoprivrednih zona te će zajedno sa vlasnicima poljoprivrednih parcela i članovima poljoprivrednih udruženja uključiti u zaštitu poljoprivrednih usjeva i lociranje najkritičnijih zona ugroženosti.

Lovačka društva u čijim lovnoprivrednim osnovama su limitirani odstrjeli divljih svinja a pojavljuju se veće štete od istih, pokrenut će proceduru izmjene lovnoprivrednih osnova. Zainteresirani će u cilju zaštite imovine građana postupiti u skladu sa članom 19. Zakona o lovstvu („Službene novine FBiH“, broj: 4/06, 8/10 i 81/14).

Da poljoprivredni proizvođači poduzmu mjere zaštite svojih usjeva u skladu s članom 68. Zakona o lovstvu i Pravilnikom o mjerama za sprečavanje šteta od divljači i na divljači kako bi mogli ostvariti uslove za nadoknadu štete.

Ministarstvo je kroz Program novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju obezbjedilo sredstva za sufinansiranje nabavki električnih žica (pastira).

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Neke aktivnosti

Lovačkog društva „Srndać“ Gračanica

Piše:
Enes Ahmetbašić

Progon divljih svinja od poljoprivrednih gazdinstva

Na osnovu ukazane potrebe, zbog povećanog obima šteta na poljoprivrednim površinama zasijanim kukuruzom, Upravni odbor LD „Srndać“ Gračanica je održao hitnu sjednicu na kojoj je, spram uputa i zaključaka MPViŠ, FBiH i SLD TK, i u dogovoru sa gradskom upravom Grada Gračanica, donio Odluku o poduzimanju hitnih akcija na protjerivanju divljih svinja od poljoprivrednih površina na cjelokupnom području lovišta Šamunica kojim gazduje Društvo.

„Divlje svinje u nedostatku dovoljne količine hrane haraju po njivama kukuruza našeg dijela lovišta a po našim saznanjima i cjelokupnom području sjeveroistočne Bosne. Ova divljač se više i ne boji plinskih topova koje su u svrhu odbrane od njih postavili vlasnici poljoprivrednih gazdinstava na svojim parcelama. Stotine lovaca iz 19 sekcija našeg Društva je organizovano krenulo u akcije progona divlje svinje kako bi pomogli građanima i štetu na zasijanim

kulturama smanjili na minimum“, rekao je Armin Jašarević, lovovođa Društva.

„Mi shvatamo poljoprivrednike, farmere i mještane koji su za sjetvu dali novac u nadi da će na njivama zasijanim kukuruzom moći proizvesti hranu za sebe, stoku i živinu, i zbog toga smo se dali na raspolaganje tako da smo na cjelokupnom području našeg lovišta Šamunica organizovali sveobuhvatne akcije na progonu divlje svinje od poljoprivrednih gazdinstava. To je ono što u ovom momentu Zakonom možemo preduzeti i što ćemo u narednom periodu činiti“, rekao je Džemal Jukan, predsjednik Društva.

Više nego lovci

Lovci LD „Srndać“ Gračanica svestrani su u svojim aktivnostima. Ovaj put primjer su članovi Sekcije „Lohinja- Pribava“. Naime, neformalna grupa lovaca Sekcije tzv. UČI PETKA, na čelu sa Halidović Nijazom,

inače uspješnim privrednikom, realizirala je ideju da za svoje potrebe proizvede određenu količinu voća i povrća. Zasijali su paradajz, luk, kupus, krompir, dinje, lubenice i sl. Sve im je obilno uspjelo, ubiru plodove svog rada pa i tako bogate lovačko druženje.

Lovište obogatili zečevima

Na osnovu svog Plana rada za lovnu 2025./2026. godinu, Društvo je nabavilo i u lovište ispustilo 100 jedinki odraslih divljih zečeva, za što je izdvojeno 17.000,00 KM, uz napomenu da je LS „Gračanica 2“ dodatno, u sopstvenoj režiji, kupila i ispustila 10

divljih zečeva na području lovišta kojim gazduje. Prije ispuštanja zečeva, na kompletnom dijelu lovišta Šamunica, kojim gazduje Društvo, u nekoliko navrata su izvedene akcije čišćenja lovišta od predatora, što je preduslov za opstanak unesene divljači. Tom prilikom je odstrijeljeno i nekoliko šakala, jednog od najopasnijih predatora u lovištvu, a prvenstveno na zečeve. U tome su prednjačili članovi LS „Gornja Orahovica“, na čelu sa predsjednikom Osmanović Elmirom.

Sekciji „Rašljeva“ nova čeka

Članovi Sekcije „Rašljeva“, Esed i Denis Osmanović, izgradili su novu visoku čeku u lovištu. Čeka je veoma

funkcionalna, praktična, i kao takva predstavlja značajan doprinos unapređenju lovstva i boljoj organizaciji rada Sekcije, prevashodno u bezbjednijem i efikasnijem praćenju i nadzoru divljači.

Ličnost dana Dnevnog avaza: Fuad Spahić tvorac malog raja

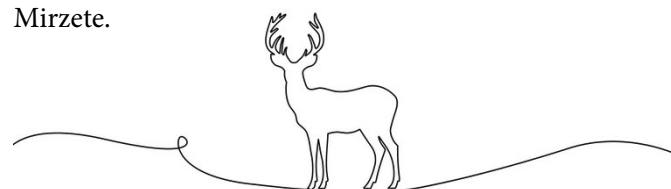
Kako pronaći spas od teških tema, političke krize i loših vijesti, svojim primjerom je pokazao lovac Fuad Spahić iz Pribave kod Gračanice. Ovaj vrijedni i vješti domaćin ne samo da je pronašao duševni mir, već je i u

godinama kada treba odmoriti odlučio uraditi korisne stvari, možda motivirati i druge da poklone nešto slično svojoj okolini i svome zavičaju. Na svome imanju u Pribavi, uz Tunjevački potok, Fuad je napravio mali raj. Uz malu vikendicu, u kojoj se budi uz žubor potoka i pjesmu ptica, izgradio je lovačku čeku, platformu visoku 10 metara s koje osmero izletnika može uživati u prelijepom pogledu na okolicu. Sve vlastitim rukama i napornim radom. Sada je to atrakcija koja privlači Fuadove prijatelje, lovce, planinare i izletnike. Iako je Fuad odnedavno lovac LD „Srndač“ Gračanica, svojim radom i zalaganjem je već dokazao da je veoma savjestan i koristan član. Njegova iskrenost i vedra narav učinili su ga omiljenim među kolegama lovcima.

Još jedan primjer humanosti lovaca

Da su lovci humani, nesebični i istinski prijatelji pokazali su i na primjeru kada su nedavno pomogli kolegi. Naime, lovci Društva su prikupili cca 9.000,00 KM i donirali lovcu Pašalić Senadu, u svrhu pružanja pomoći u ličenju njegove teško oboljele supruge Mirzete.

Lovačko društvo „Sokolina“ Kladanj

U lovištu brojna i razna divljač

U drugoj polovini avgusta, kao što je to postalo nepisano pravilo, nakon završene sezone lova na šumskog princa-srndaća, lovci Sekcije „Tuholj“ su skromno obilježili zatvaranje sezone lova na tu plemenitu divljač. U toku lovne sezone, Sekcija je odstrijelila 2 primjerka srndaća, a najviše lovačke sreće su imali Enes i Etjen Šarić. Svaki lovac koji je izlazio na čeke istakao je da je uočio brojnu i različitu divljač koja obitava u lovištu, što raduje i ukazuje na dobro gazdovanje lovištem, svakojaku brigu, redovno održavanje lovnouzgojnih objekata, iznošenje hrane u hranilišta i soli u solila.

Elvir Šarić

Lovačko društvo „Jelen” Gradačac Polaganje lovačkog ispita

Lov je drevna i najstarija čovjekova baština, a danas je posebno popularan među mladima. Novi članovi lovačkog društva - pripravnici, odrađuju pripravnčki staž od godinu dana, a njihova uspješna stručna obuka zavisi od stručnosti njihovih mentora. Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac je i ove godine organiziralo i upriličilo polaganje lovačkog ispita za lovce pripravnike, a ispit je održan 26. jula u prostorijama Društva. Polaganju ispita je pristupilo 13 kandidata od kojih je 10 uspješno položilo. Komisiju za polaganje su sačinjavali Muharem Bahor, Seid Čorbić, Senad Selimbašić i Selver Pirić.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Jelen” Gradačac Niko sretniji od Adela

Mladi lovac LD „Jelen” Gradačac, Adel Habibović, lovački ispit je položio prošle godine a već ove lovne sezone je odstrijelio lijepo grlo srndaća. Odstrijelio ga je na terenima kojim gazduje njegova Sekcija „Međida Gornja“ i niko nije bio sretniji od mladog lovca Adela.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Jelen” Gradačac Čišćenje zapuštenih i prosijecanje novih puteva u lovištu

Lovci Sekcije „Međida Gornja“, ove godine su pokazali izuzetan primjer brige o lovištu. Prepoznavši značaj prohodnih puteva za efikasnije održavanje lovišta, pokrenuli su i realizovali akciju čišćenja zapuštenih i prosijecanja novih puteva. Ovaj značajan posao, kojem su se pridružili i mještani sela, znatno olakšava brigu o divljači i služi kao podsjetnik da je svaki lovac prevashodno čuvar prirode. Prohodni putevi su žila kucavica svakog lovišta, omogućavaju lakši pristup za prihranu, osmatranje i zaštitu divljači te su ključni za održivi razvoj i upravljanje lovištem. Ova akcija je dokaz da se samo zajedničkim radom i predanošću postižu izvanredni rezultati.

Bajro Subašić

Lovačko društvo „Vjetrenik- Šibošnica” Čelić Prihrana divljači

U skladu s redovnim aktivnostima zaštite i očuvanja fonda divljači, članovi Sekcije „Šibošnica”, tokom cijele godine pa tako i kad je najpotrebnije – zimi, organizuju i provode akcije prihrane divljači na području svog lovišta. Zbog niskih temperatura, snježnog pokrivača i otežanog pronalaska prirodne hrane, divljač u ovom periodu zavisi od dodatne ishrane koju joj obezbjeđuju lovci. Na više lokacija u lovištu članovi Sekcije su iznijeli značajne količine sijena, kukuruza i soli, kako bi obezbijedili osnovne uslove za preživljavanje srneće, crne i sitne divljači. Posebna pažnja je posvećena pravilnom raspoređivanju hrane u hranilištima, kao i redovnom obilasku terena. Ova aktivnost je još jednom pokazala odgovornost i posvećenost članova LS „Šibošnica“ očuvanju prirodne ravnoteže i brige o divljači. Kroz zajednički trud i zalaganje su obezbijeđeni uslovi da divljač što bezbjednije i lakše prebrodi izazove zime i proljetnog nedostatka hrane.

Hasan Imširović

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik

Petnaest godina lovačkog prijateljstva LD „Majevica“ Srebrenik i LD „Zmajevac“ Zenica – više od lova

Godine 2011. godine, na jednom običnom, ali sudbonosnom susretu u lovu, započela je priča o prijateljstvu koja traje već 15 godina. Tad se Zehrudin Muratović, lovac LD „Majevica“ Srebrenik, upoznao sa Stipom Josipovićem iz LD „Zmajevac“ Zenica. Njihovo poznanstvo je preraslo u međusobno uvažavanje i, ono što je u lovstvu posebno važno – povjerenje. Nedugo poslije, Zehrudin odlazi prvi put u goste Stipi u Zenicu, u lov na divlje svinje. Doček i druženje su ostavili snažan dojam. Već naredne godine, Zehrudin, uz veliku podršku lovaca iz Hrgova, uzvraća i poziva Stipu i njegovu Grupu u Špionicu, u lov na prepelice. Za mnoge članove zeničke ekipe to je bio prvi susret s takvom vrstom lova pa izuzetno zadovoljstvo nije izostalo. Pažnju je privukao i Zehrudinov engleski poenter Max, čije su vještine u pronalaženju i markiranju divljači sve oduševile. Tako su, iz godine u godinu, ova gostovanja prerasla u tradiciju. U avgustu Srebreničani dočekuju Zeničane, a u zimskom dijelu

sezone Zeničani otvaraju svoja lovišta za prijatelje iz Srebrenika. Tokom svih tih godina Hrgovljaci su bili važan oslonac Zehrudin u organizaciji i dočeku gostiju, dijeleći domaćinski duh, iskustvo i predanost pravom lovstvu. Lov je tako postao tek povod za nešto veće – za prijateljstvo, druženje, razmjenu iskustava i uživanje u prirodi. Danas, 15 godina kasnije, ova saradnja je postala simbol iskrene i zdrave lovačke veze – primjer kako lov može biti više od odstrjela divljači, može biti temelj za istinsko međuljudsko povezivanje. Zehrudin i Stipo, zajedno sa svojim društvima, pokazali su kako se tradicija ne gradi riječima, već djelima – svakim rukovanjem u jutarnjoj izmaglici, svakim zalogajem iz zajedničkog lonca, svakim osmijehom nakon dobro provedenog lova. Pravi lovci itekako znaju cijeniti takve tradicijske vrijednosti koje označavaju dobrobit i čast bosanskohercegovačkog lovstva.

Muamer Sarajlić

Neke aktivnosti

Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

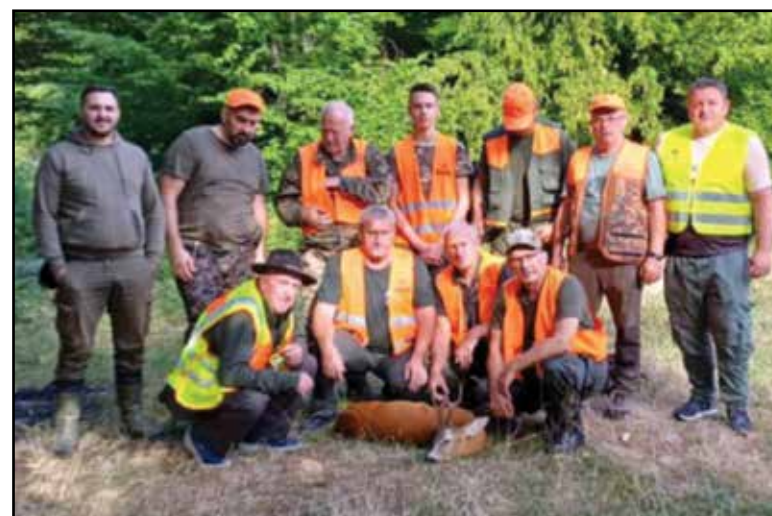
Piše:

Damir Huremović

Na nivou LD „Spreča“ Kalesija nedavno je uspješno završena lovna sezona na srneću divljač. Odgovorno gazdovanje, zaštita divljači, održavanje lovnouzgajnih objekata, redovna prihrana i iznošenje soli u lovište dali su očekivane rezultate pa su i ispunjene zakonski predviđene kvote odstrjela ove plemenite divljači:

Sekcija „Memići“

Na lokalitetu Sprečkog polja, u jutarnjem lovu na srndaća, u drugoj polovini jula, lovci Grupe „Memići“ na čelu sa lovovođom Mujanović Husejnom, odstrijelili su prelijep primjerak šumskog princa. Lovačka sreća se ovaj put osmjehnula Mehmedović Izetu,iskusnom lovcu koji je u dugogodišnjoj lovačkoj karijeri odstrijelio puno primjeraka raznih vrsta lovne divljači. Iskustvo i znanje su bili su presudni da Izet ovaj put odstrijeli zrelog srndaća šesterca.

Sekcija „Rainci“

Mladi kalesijski lovac Idrizović Jasmin, lovac Sekcije „Rainci“, član Grupe „Sarači“, odgovoran je, pouzdan i prije svega vrijedan u svim akcijama na zaštiti prirode i divljači. Zналаčki trud, veliko zalaganje svih lovaca Sekcije na održavanju lovišta se isplatio pa im se pružila prilika da krajem jula odstrijele lijep primjerak srndaća, a strijelac je bio upravo Jasmin. Ulovio ga je na lokalitetu Mukata i to je bio njegov prvi odstrjel srndaća. Iako je na privremenom radu u inostranstvu koristi

svaki slobodan dan da se odazove i ispuni svoje lovačke obaveze i da sa kolegama lovcima uživa u lovu.

Sekcija „Kalesija“

Amir Muminović, član Sekcije „Kalesija“, Grupa „Miljanovci“, iako mlad lovac ističe se svojim lovačkim znanjem i zalaganjem. Nadahnut ljubavlju prema prirodi i lovu, Amir vješto izrađuje kvalitetna solila i hranilišta za divljač, a redovan je u akcijama iznošenja soli i svim drugim koje su vezane za zaštitu i očuvanje staništa divljači. U posljednjoj lovnoj sezoni Amir je odstrelio dva zrela srndaća šesterca.

Krivolov, odnosno ilegalan lov, predstavlja veliki problem u pokušajima da se uredi oblast lovstva i očuvanja prirodne bioraznolikosti, zbog čega je jasno u kojoj je mjeri bitna uloga lovočuvarske službe, uz sve ostale važne aktivnosti lovočuvara i lovca. Krivolov i lovokrađa predstavljaju oblik krađe društvene imovine pa ih kao takve trebaju tretirati lovočuvari, čuvari zakona (policija, inspekcija) i čuvari moralnog digniteta lovca i građanina. Krivolov, kao protuzakonit lov, postoji otkada postoji i organizirano lovstvo. Osobe koje počinje takve protuzakonite mjere nazivaju se krivolovci, ponegdje i lovokradice ili zvjerokradice. Sam čin počinjenog djela je definiran pravosudnom praksom kao protupravno otuđenje divljači ili njezinih dijelova i opisuje se i tretira kao krađa. Lov u Bosni i Hercegovini je dosta dobro uređen, postoje razgraničeni vremenski periodi kad se smije loviti određena divljač, načini za lovljenje divljači koji su propisani zakonom, obuka za lovce koji ne mogu zakonito loviti bez dozvole za koju moraju položiti ispit. Međutim, ni to ne sprečava mnoge da love bez dozvole i nezakonitim načinima. Rješavanje problema krivolova zahtijeva ozbiljan rad na represiji putem propisa, jačanja ljudskih, materijalnih i drugih kapaciteta nadležnih inspekcija i lovočuvarske službe, kao i na edukaciji i djelovanju na svijest lovaca i građana. Važno je da čovjek zna da životinjski svijet nije neograničen i da se prema divljači, kao i prema prirodi generalno, mora odnositi s poštovanjem. Osim krivolova vatrenim oružjem, danas su u masovnoj upotrebi sve vrste zamki, a divljač uhvaćena u njih ugiba u najstrašnijim mukama, bilo da se radi hvatanjem zamkama, željezom, žicama, klopkama, otrovom i omamljujućim sredstvima, pomoću lijepaka

i mreža, proganjanjem nerasnim psima, gađanjem vojničkim oružjem, vojničkom municijom, sportskim malokalibarskim i poluautomatskim lovačkim oružjem s više od pet metaka, gađanjem iz motornih vozila, iz motornih čamaca, gaženjem motornim vozilima upotrebom reflektora (farova)...

Krivolov zamkama je najstarija metoda hvatanja divljači. Zamkama se može hvatati sva divljač (krupna i sitna). Krivolovci su dobro upoznati sa kretanjem divljači, te zamke postavljaju na prolazima. Koliko je razvijena ljudska mašta dokazuje način kojim su se hvatale patke i fazani. Fazani su obično hvatani sa zrnima kukuruza natopljenim u alkohol, kojima su opijani. Patke su lovljene po sistemu: zrno kukuruza-udica-uteg. Takav sistem bi se ostavio u plicim dijelovima vodotoka, patke bi uhvatile kukuruz i zbog utega ne bi mogle podići glavu pa bi se utopile.

Krivolov klopkama je po načinu hvatanja i mjestu postavljanja sličan zamkama, ali postoji razlika. Klopke se izrađuju kao različiti sanduci, kutije, mreže, jame. Zatvaraju se automatski čim divljač uđe. Ovaj oblik se češće koristi u lovištima slabije organizacije i slabije aktivnosti lovočuvarske službe, a hvataju se sitna divljač i grabežljivci.

Krivolov iz zasjede je najstariji i najčešći način krivolova. Primjenjuju ga krivolovci koji dobro poznaju stanište, kretanje i navike divljači. Obavlja se u ranu zoru, sumrak ili noću po mjesecini. Česta mjesta zasjede su hranilišta koja krivolovcima daju dovoljno vremena za odabir željenog grla, a koristi se malokalibarsko oružje koje se slabo čuje, uz prigušivač i noćnu optiku.

Krivolov iz automobila je znatno proširen jer mu pogoduje dobra prometna povezanost. Cilj krivolovca

je uglavnom krupna divljač. Primjerice, u noćnim satima se divljač koja izlazi na livade i druge površine u cilju pronalaska hrane zaslijepi svjetlima automobila što ostavlja dovoljno vremena za reagiranje krivolovca. Krivolov uzrokuje i velike ekonomske gubitke ovlašteniku prava u lovištu zbog krivolovčevog nestručnog i neselektivnog odstrjela grla, zbog čega čitava populacija nazaduje. Narušena brojnost matičnog fonda, spolna i dobna struktura predstavljaju dugoročan problem koji zahtjeva više vremena da se stanje stabilizira.

Krivolov je jedna od najvećih prijetnji za normalno održavanje biološke raznolikosti u izvornoj prirodi. Cijene trofeja i mesa divljači su sve veće, a nelegalni lov postaje sve zastupljeniji. Krivolov je najnečasnija radnja u lovištu, teško ga je iskorijeniti, ali se protiv njega može efikasno boriti. Pravilna i pravovremena edukacija, podizanje svijesti, a i kažnjavanje onih koji zastupaju stavove koji su u suprotnosti sa zakonskim propisima, načelima lovačke etike i lovstva, među kojima je na prvom mjestu zaštita divljači, neke su od mjera borbe koje su u domenu odgovornosti korisnika lovišta. Dio takve i ove edukacije jeste činjenica da pravi lovac ima savjest i svijest o važnosti prirode, dok to kod krivolovaca nužno izostaje. Krivolovci love životinje zaštićene zakonom i to najčešće radi mesa, brze zarade, tofeja ili čistog zadovoljstva, dok lovstvo predstavlja javnu djelatnost i obuhvata mjere zaštite i uzgoja divljači, uređenje lovišta, uzgojno lovljenje divljači i racionalnu upotrebu divljači i lovišta, što doprinosi očuvanju biološke raznolikosti ekoloških sistema i ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači. Preventivne radnje na sprečavanju krivolova su prije svega radnje lovačkih udruženja koja, u skladu sa Zakonom o lovstvu, trebaju educirati kadar i mlade ljude koji dolaze u sektor lovstva, ali posao suzbijanja i sankcioniranja krivolova ne leži samo na korisnicima lovišta i lovočuvarskoj službi nego na svima, uključujući i institucije nadležne za sprečavanje kršenja zakona i zaštitu resursa koji je po Ustavu državno dobro.

Dakle, divljač je državno vlasništvo i dobro od općeg interesa koje uživa posebnu brigu i zaštitu, a korisnici lovišta putem lovočuvarske službe podnose prijavu

nadležnom sudu za novonastalu štetu u lovištu. Na suzbijanju krivolova sudjeluju i nadležni kantonalni i federalni lovni inspektori. Za ilegalni lov Zakonom o lovstvu FBiH predviđene su novčane kazne. Za fizička lica koja bespravno, na ilegalan način, izvrše odstrjel određene vrste divljači, predviđene su novčane kazne od 500 do 1.500 KM, a ako pravna osoba dozvoli ilegalan lov kaznit će se novčanom kaznom od 10.000 do 15.000 KM. Prema Krivičnom zakonu FBiH ko protupravno ubije, rani ili uhvati za vrijeme lovostaja divljač u većem broju ili u većoj vrijednosti, ili divljač čiji je lov stalno zabranjen, ili ko neovlašteno iznesi izvan zemlje vrhunski trofej veće vrijednosti ili vrhunske trofeje u većem broju, ili ko lovi zaštićenu životinjsku vrstu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine. Ko učini krivično djelo lova na način koji je zabranjen ili kojim se divljač masovno uništava, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine. Krivičnim djelom se smatra i lov svih zaštićenih vrsta koje su definirane, kako evropskom tako i bosanskohercegovačkom crvenom listom. Lov ovih divljači je zabranjen konstantno i nema ih se pravo loviti. Stalna zabrana lova je propisana za određene vrste zaštićenih divljači.

Iz lovačkog iskustva znam da svaki lovac, bilo da je mlad ili u zrelih godinama, uživa kad se iz lova vraća s vrijednim lovačkim trofejem. Ti dani, ti doživljaji, te priče ostaju lijepe i nezaboravne uspomene a njih može imati samo pravi, ispravan, uzoran, častan lovac, dakle sigurno ne krivolovac. Tužna je činjenica da brojni lovci ne shvataju da se sama priroda brine o divljači ali da danas, u svijetu savremene civilizacije, priroda nije dovoljna da se divljač zaštiti i pospješi njeno razmnožavanje, naročito kad se uzme u obzir da joj mnoga tehnička dostignuća ne idu u prilog a da pri tome i broj lovaca rapidno raste. Još uvijek su česti primjeri kršenja Zakona o lovstvu i lovačke etike, lovi se u vrijeme lovostaja, u zastićenim terenima, nedozvoljenim sredstvima, oružjem i municijom, nedozvoljenim načinima lova za pojedine vrste divljači, a često se love i trajno zastićene vrste divljači. Zakoni i propisi se moraju poštovati ako želimo da sačuvamo divljač i toga moraju biti svjesni svi lovci, a njihovom strogom primjenom treba onemogućiti ružan i sraman poriv za krivolovom. Ali, ni zakoni ni propisi ni sve inspekcijske službe ne mogu da učine ono što može lovačka svijest. Budućnost divljači pa i lova zavise isključivo od nas, tj. od toga kako se mi lovci odnosimo prema prirodi i divljači. Stoga ističem da je častan i etičan lovac najbolji zaštitnik divljači i prirode i da će njegova djela imati više blagodeti po prirodu i divljač nego nečasna djela onih drugih, onih koji se kriju pod plaštom strasti za lov.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Sivi soko, jastreb kokošar, kobac ptičar i škanjac mišar su ptice grabljivice savršenih letačkih sposobnosti i izvrsnog vida i sluha. Imaju i izuzetnu sposobnost fokusiranja i izoštravanja udaljenog plijena. Sve ih je manje u našim lovištima, njihov plijen je prilagpđen specifičnoj ekološkoj niši, radi čega su Zakonom o lovstvu FBiH svrstani među zaštićenu divljač za koju je, u skladu s Crvenom listom, određena stalna zabrana lova. Mali ih je broj pa su štete od njih neznatne, a istraživanja su pokazala da su pernate grabljivice svojevrsni sanitarci jer svojim istanačanim nagonom za žrtvu odabiru bolesnu i iznemoglu životinju, vršeći tako i izvjesnu prirodnu selekciju. Ovom rodu sokolovki pripadaju ptice koje koriste hranu isključivo životinjskog porijekla. Korisne su jer hvataju miševe, gmizavce, ali i jedu strvine. Sokolovke su dnevne ptice, koje imaju oštar i savijen kljun i snažne kandže kojima hvataju i usmrćuju plijen. Kljunom trgaju plijen, meso i kosti svare, a nesvarene dijelove (dlaku i perje) izbacuju u obliku gvale. Najčešće su monogame životinje (žive u parovima). Gnijezde se na visokom drveću ili nepristupačnim stijenama. Mladunce hrane oba roditelja.

Sivi soko (*Falco peregrinus*) živi na svim kontinentima i do sada je opisano više od 10 podvrsta. Kod nas se sreću dvije podvrste: *F. p. peregrinus* (centralno-evropska podvrsta, zimovalica i prolaznica na seobi) i *F. p. brookei* (mediteranska podvrsta, gnjezdarica). Staništa sivog sokola su planinski predjeli, doline rijeka, pustinje, velike ravnice, morske obale. Izbjegava velika šumska prostranstva. Mužjakova dužina tijela 41 cm, raspon krila je 95 cm, a težina je oko 550 grama. Ženke su duge 49 cm, raspn krila je 114 cm, a težina je oko 1.200 grama. Prepoznatljivu sivu boju stiče poslije godinu dana od izleganja. Prije toga mladunci su tamno kafene

boje. Gnijezdo ne gradi i ne dodaje materijal (kao i drugi sokolovi); najčešće je smješteno na stijenama, rjeđe na tlu ili u gnijezdu drugih ptica. Ženka polaže jaja krajem marta ili početkom aprila, najčešće 3-4 jaja u inetrvalima od 2-3 dana koje inkubira 28-29 dana. Majka brižno čuva i hrani mladunce do 14 dana starosti, a za to vrijeme u lov odlazi jedino mužjak. Ako kojim slučajem ženka strada u tom periodu, mladi će uginuti i pored gomile donesene hrane jer mužjak ne umije da im raskida plijen i da ih pravilno hrani. Osnovna hrana sivog sokola su male i ptice srednje veličine (golubovi, patke, šljuke, vrane, čvorci, ševe, grlice, gugutke, čavke, drozdovi). Može uloviti i znatno krupnije ptice (guske, labudove, ždralove). Rijetko se hrani sisarima i drugim životinjama (slijepi miševi, insekti). Lovi isključivo u letu, obrušavajući se na plijen i goneći ga sa nevjerovatnom brzinom i lakoćom u isto vrijeme. Sivi soko svoj plen osmatra iz vazduha ili s osmatračnice. Osmatračnice su istaknute tačke s kojih ima dobar

pregled terena i to su najčešće suha stabla na liticama. Ima izvanredan vid i smatra se da može da primjeti plijen i sa čak tri kilometra. Kada primjeti metu, soko polijeće i odlazi u potjeru koja je munjevita. Plijen može

napasti i u niskom letu, posebno patke i ptice pjevačice. Najspektakularniji su napadi sivog sokola iz velikih visina. Kada soko uoči metu, penje se u veće visine i trudi da ostane neopažen. Tada pogledom traži pticu koja odstupa od jata ili ima kakvu drugu osobinu koja je izdvaja (stara, bolesna, mlada, spora, povrijeđena). Sve se odigrava u nekoliko sekundi. Soko napada sklopljenih krila i kompjuterskom preciznošću presreće pticu koja bježi. Plijen udara iz sve snage glavom ili kandžama. Ako je plijen manje mase (do 500 g) odnjeće ga na skrovito mesto i pojesti, a ako je krupniji sleteće u blizini na tlo. I pored prosječne brzine prilikom poniranja od 320 km/h te s mogućnošću dostizanja brzine od čak 389 km/h, tek prosječno svaki deseti napad na plijen je uspješan.

Jastreb kokošar (*Accipiter gentilis*) je najkrupnija ptica iz roda Accipiter. Kratka i široka krila i dug rep su prilagođena manevriranju među drvećem u šumama u kojima živi i gnijezdi se. Mužjak teži oko 750, a ženka do 1.300 grama. Mužjak je dug 49-57 cm s rasponom krila 93-105 cm. Ženka je mnogo veća, siva odozgo i odozdo. Let mu je karakterističan, i sastoji se od nekoliko opuštenih zamaha krilima nakon kojih slijedi „jedrenje“. Rasprostranjen je u cijeloj Evropi, osim Irske, Islanda, Engleske i krajnjeg sjevera Skandinavije. Stanarica je. Glava mu je relativno mala, kljun je snažan, povijen, a kandže odaju pravu grabljivicu. Oštre oči su žute. Najlakše se prepoznaje po karakterističnim šarama po perju, u čemu se ističu grudi i vrat po svojim ravnomjerno nanesenim poprečnim tamnim prugama. Rub repa je bijel. Ledni dio je smeđe-siv s pepeljasto plavo-sivim odsjajem. Donji dio tijela je bijel, a svako pero ukrašeno smeđe crnim zarezima i valovitim

crtama. Kljun je crn, pokljunica blijedožuta, noge žute. Mladunac je smeđ s gornje i žućkasto braon s donje strane. Gnijezdo gradi na drveću, a koristi i gnijezda drugih ptica. Gnijezdi se jednom godišnje, od aprila do maja. Ženka snese 3-4 zelenkasto-bijela jajeta. I mužjak i ženka na jajima leže 25-40 dana, koliko traje inkubacija. O mladima koji napuštaju gnijezdo nakon 36-40 dana, brinu se oba roditelja. Jastreb kokošar je odličan je letač i odlikuje se po tome što je nečujan dok munjevito napada. Leti najčešće tik iznad tla ili se povlači između drveća na takav način da iznenadi plijen. Nekada se direktno i smjelo usmjeri na više životinja i pokušava da dohvati nekog od bjegunaca. Jastreb ima sposobnost velikog ubrzanja, ali maksimalna brzina njegovog letenja ne prelazi 500 m. Najkrupniji plijen ostavlja na licu mesta, i na njega se vraća više puta da bi se hranio. Kreje, vrane, golubovi, vjeverice i čvorci čine osnovu njegove ishrane.

Kobac ptičar (*Accipiter nisus*) ili mali jastreb, prava je slika jastreba kokošara u manjem izdanju. Dugačak je samo 30 cm. Ženka je mnogo snažnija i za 8 cm duža.

Naseljava gotovo cijelu Evropu, osim Islanda i dalekog sjevera. Skitnica je. Leđa su mu crvenkasto-smeđa s poprečnim prugama. Trbuh mu je svjetliji sa sivim prugama. Na zatiljku ima svijetlu pjegu. Oči, voskovica na kraju kljuna i noge su žuti. Ženka je veća od mužjaka. Gnijezdo gradi na drveću, obično uz stablo, a koristi i gnijezda drugih ptica. Gnijezdi se jednom godišnje, od maja do juna. Ženka snese 4-6 zelenkasto-bijelih jaja s tamnim mrljama. Ženka leži na jajima 32-38 dana, a mužjak joj za to vrijeme donosi hranu. O mladima se brinu oba roditelja. S napunjenih 25-30 dana, mladi izljeću iz gnijezda, ali se često vraćaju, da bi nakon 40 dana potpuno napustili gnijezdo. Od jastreba kokošara se razlikuje i po ishrani, jer kobac, zbog svoje veličine, za plijen odabira uglavnom ptice, ali se hrani i sitnim glodarima i krupnijim insektima.

Škanjac mišar (*Buteo buteo*) je težak oko 1 kg, dužina tijela je 51-57 cm, a raspon krila mu je 110-150 cm. Velika krila i širok kratak rep su prilagođeni za jedrenje na zračnim strujama (termalima). Ženke su u nešto veće od mužjaka. Noge su mu kratke sa snažnim kandžama. Kandže na prstima su slabije nego kod jastrebova. Kljun mu je tamnosive boje, oko je veliko i crvenkasto-smeđe boje, dok je kod mladih ptica žućkasto-sivo, a kod vrlo starih ptica sivo. Osnovna boja perja mu je tamnosmeđa dok su mu grudi išarane bijelim pjegama. Rep mu je širok, malo zaobljen i na njemu se nalazi 10-12 tamnih poprečnih pruga. Škanjac može biti i druge boje tako da se teško mogu naći dva

škanjca istih boja, odnosno jednako obojena. Škanjci spadaju u dnevne ptice grabljivice iz porodice sokola u kojoj čine posebnu potporodicu. Škanjci su srednje velike ptice, krupnog tijela, jake glave i slabo savijenog kljuna, koji umjesto zuba ima valovitu udubinu, i slabiji je nego kod jastreba kokošara sa kojim nije u najužem srodstvu iako ih je teško razlikovati. U Evropi su poznate tri vrste škanjaca. Rasprostranjen je u gotovo cijeloj Evropi. Životni prostor su mu i planine i šume i rijeke i nizije i visije, a uz to se pouzdano može reći da je ptica stanarica, skitalica i selica. U proljeće mužjak i ženka na velikim visinama prave prekrasne krugove. Škanjac obično leti nisko nad tlom, ponekad trepereći krilima zaustavlja se iznad tla da bolje osmotri teren. Plijevanje ne hvata u letu nego isključivo na zemlji. Hrani se sitnim životinjama; pacovima i miševima, krticama, mladim zečevima, jarebicama i fazanima. Hrani se i gmizavcima i vodozemcima, insektima i drgim sitnim beskičmenjacima, ali, uglavnom, štetnim glodarima. Gnijezdi se na drveću i to krajem marta i aprila. Gnijezda pravi od grančica, trave i dlaka na rubovima šuma, a ženka tu snese 3-4 zelenkasto-žućkasto-bijela jaja, na kojima i ona i mužjak leže do 32 dana. Mladi su pokriveni bijelim ili sivkastim pahuljicama i osamostaljuju se već nakon 50 dana. Mišari su relativno nespretni lovci kada su jedinke koje napadaju zdrave, tako da u njihove kandže prvenstveno dolaze bolesni i ranjeni primjerci životinja. Upravo zbog toga se smatra da prisustvo škanjca mišara u našim lovištima nije štetno, odnosno smatra se korisnom grabljivicom.

Sa ptičarima se lovi pernata divljač i zečevi. Od ptičara se traži da u vidnom polju lovca traži divljač, a kad je nađe mora stati kao ukopan okrenut tijelom, glavom i njuškom u smjeru divljači i na taj način pokazati lovcu da je našao divljač. To se naziva označavanje, markiranje divljači, ili lovci kažu da pas stoji. Pri označavanju divljači mnogi ptičari podignu i prednju nogu. Lovac mora sam dići ili pokrenuti divljač. Za to vrijeme pas mora biti miran, a na zapovijed lovca – donesi divljač (aport), pas mora donijeti ustrijeljenu divljač, a ako je ranjena, mora je potražiti i također donijeti lovcu. Donošenje divljači pas mora obaviti tako da je donese do lovca, na zapovijed sjedne i lovac mu iz gubice uzme divljač i očisti mu gubicu od perja ili dlake. Na isti način ptičar donosi divljač i iz vode. Iznimno na terenima gdje lovac ne može sam dići divljač dozvoljeno je da na zapovijed lovca pas dignu divljač.

Veliki Minsterlander

(*Grosser Münsterländer Vorstehhund*)

Veliki Minsterlander je njemačka pasmina koja je dobila ime po gradu u kojem je zaživjela - Münsteru. Nije najstarija, ali je jedna od najcjenjenijih lovačkih pasmina na svijetu. Stvoren je kad su njemački lovci željeli lovačku pasminu sa specifičnim karakteristikama pa su odlučili križati njemačkog dugodlakog ptičara s mnogim različitim pasminama španijela. Ti lovci su željeli psa koji može ukazati i istjerati plijen a dobri su u donošenju plijena. Veliki Minsterlander je svestran lovački pas, a najviše daje u lovu na sitnu divljač – iako ni praćenje krupne divljači nije zanemarivo. Ovi psi su i energični i nježni, privrženi, živahni ali ne i nervozni, lako uče i dokazano su dobri lovački psi, posebno nakon pucnja. Veliki Minsterlander ima dugu crno-bijelu dlaku, s

gustim crnim tačkama. Na gornjem dijelu tijela dlaka je duga 3-4 cm, na vratu i donjem dijelu tijela nešto je duža. Kod nas ga ima vrlo malo.

Mali Minsterlander

(*Kleiner Münsterländer Vorstehhund*)

Mali Minsterlander također je dugodlaki ptičar s porijeklom iz Njemačke. Svestrana je pasmina pasa za lov i usmjeravanje. Niži je od Velikog Minsterlandera. Mali Minsterlander divljač traži u galopu i ima priličan radijus rada. Poznat je po svojoj izuzetnoj lovačkoj sposobnosti, energiji i odanosti. Iako je manjih dimenzija, ovaj pas je vrlo hrabar i uporan. Inteligentni su i brzo uče, snažnog su temperamenta, ali dobro uravnoteženi – imaju stabilan karakter, pažljivi su i prijateljski raspoloženi prema ljudima. Boja mu je braon-bijela ili braon hrđasta

s bijelim oznakama, braon „ogrtac“ ili tačkaste braon oznake. Dlaka mu je gusta, umjerene dužine, prava ili blago talasasta, polegla i otporna na vodu. Zbog svoje ljepote, gipkosti i prijaznosti sve su brojniji kod nas.

Češki Fousek (*Cesky Fousek*)

Češki oštrodlaki ptičar Fousek plemenita je pasmina srednje velikih, oštrodlakih pasa, a na prvi pogled odlikuje je izdržljivost i snaga. Pasma je stara, postojala je u srednjem vijeku. Skoro je izumrla početkom XX vijeka, ali se planskim uzgojem uspjela očuvati. Ovi svestrani ptičari naslijedili su kvalitete potrebne za rad na terenu, u polju, vodi i u šumi - prilagođen je za lov na različitim i zahtjevnim terenima, u različitim vremenskim uvjetima. Lako ih je dresirati i vrlo su odani svojim vlasnicima. Izgledom podsjeća na njemačkog oštrodlakog ptičara. Po vanjskom izgledu srednje je veličine, mišićav, četvrtast,

skladno građen. Dlaka je kratka, s resama i gusta. Poddlaka je gusta i mekana. Ima prepoznatljivu bradu i brkove. Dlaka ga dobro štiti od vremenskih nepogoda. Boja je tamnobjela s kestenjastim plohama ili kestenjasta i poprskana po prsima i na donjem dijelu prednjih nogu, a može biti i smeđa bez oznaka. Kod nas je vrlo rijedak.

Griffon (*Griffon a poil dur-Korthals*)

Korthalsov oštrodlaki ptičar Griffon je pasmina oko čijeg se porijekla još uvijek vode rasprave – neki kažu da je francuska a neki nizozemska pasmina. U nastajanju pasmine upliva su imali seteri, njemački ptičari, barbeti, njemački griffoni i razni španijeli. Privrženi su, dragi i veseli, odlični su i kao radni psi i kao ljubimci. Mišićavi su, atletskog tijela. Izgledaju otmjeno i samouvjereno, energični su, aktivni, odlikuju se velikom sposobnošću u lovu. Kao lovni psi uzgojeni su da bi pokrili sve vrste terena; zavlaze se u kupine i šipražje, bacaju se u vodu, šljapkaju po močvari, u polju su kao pointeri i istjerivači divljači, u vodi kao retrieveri. Zbog dobrog čula njuha mogu služiti i kao tragači. Vrlo su strastveni u lovu, a posebno se ističu u lovu na prepelicu i zeca. Obično

ostaju u dometu lovačke puške. Krzno je oštro (podsjeća na veprove čekinje) i dvoslojno, pa ih štiti od hladnijeg vremena, hladne vode i gustog granja. Boje su čokoladne sa sivim mrljama, sivi sa smeđim, papar-sol, krem. Ovi psi su rijetki što je prava šteta jer je riječ o izvrsnim radnim psima.

Epanjel Breton (*Épagneul Breton*)

Epanjel Breton trenutno je najbolji pas među ptičarima Francuske. Elegantan je i stamen, veoma inteligentan i snažan mali pas. Živahan je, s otresitim pogledom. Tip

je malog, kvadratičnog psa punog energije. Ima izvrsne lovačke sposobnosti, izuzetno čulo mirisa, brz je i okretan, podjednako sposoban za rad kao ptičar ili kao retriever. Jedan je od najmanjih od svih ptičara, ali pas kome nema premca u lovu na šljuku i drugu pernatu divljač. Nekada se zvao Bretonski španijel. Dlaka je tanka, ravna ili sasvim blago talasasta, bijela i oranž, bijela i braon, crna i bijela. Trobojna – bijela oranž i crna, ili bijela oranž i braon, ili boja plijesni s jednom ili drugom tom bojom.

Mađarska Vižla (*Magyar Vizsla*)

Mađarska Vižla, odnosno kratkodlaki mađarski ptičar, autohtona je pasmina Mađarske. Nastala je križanjem kratkodlakog mađarskog ptičara s oštrodlakim njemačkim ptičarom. Bila je vjeran pratioc aristokracije i plemstva u lovu pa ju nazivaju aristokratskom pasminom. Tom nazivu pridonosi i njezin elegantan, vitak izgled i graciozno kretanje. U lovu se koristi kao pointer i retriever, što govori o njezinoj svestranosti (polje, šuma, voda) i inteligenciji. Jedna je od najatraktivnijih lovnih pasmina, a karakterizira je visoka razina inteligencije,

umiljatosti i aktivnosti. Isto tako, Vižla je veoma brza, agilna, izdržljiva, privržena, odana, neustrašiva s dobro razvijenim zaštitnim instinktom. Po obliku podsjeća na njemačkog kratkodlakog ptičara ili poentera jer joj oblik nije sasvim ustaljen. Dlaka je kratka i glatka, žute je boje poput pšeničnog zrna. U Vižle ima krvi posavskog goniča pa stoga često i podsjeća pomalo i na tog psa.

Mađarska oštrodlake Vižla (*Drötzörü Magyar Vizsla*)

Po građi tijela, boji i upotrebljivosti jednaka je kratkodlakoj Vižli, samo joj je dlaka oštra, nešto duža, malo stršeća i tvrda nego ona u kratkodlake vižle. Oštrodlaki Vižlu, kao jednu od najmanjih retrievera, relativno lako dresirati, ima oštar njuh i prirodni je lovac. Urođen joj je zaštitnički nagon i neustrašiva je. Pasmu se može opisati i kao inteligentna, elegantna, privržena, blaga, živahna i osjetljiva.

Alergija u pasa

na ujed buhe, odnosno, a praćenu opadanjem dlake, pojavom dermatita uglavnom na leđnom dijelu, izrazit svrab i nervoza. Problem se rješava kontinuiranom zaštitom protiv buha, a nakon pojave alergije lokalnim i sistemskim antialergijskim tretmanom: kontrolisanim korišćenjem gluko-kortikosteroide, antihistaminika i po potrebi antibiotika kod kontaminiranih dermatoza. Kod pasa i mačaka se javljaju i tzv. atopične alergije, odnosno atopije. To su reakcije preosjetljivosti kod kojih se javljaju

Alergija predstavlja stanje neumjereno jakog imunog odgovora na različite stimuluse koji mogu biti sastojci hrane (najčešće proteinskog porijekla), produkti metabolizma mikroorganizama ili parazita, polen različitih biljaka. Mehanizam reakcija preosjetljivosti kod pasa i mačaka je sličan reakcijama preosjetljivosti kao i kod ljudi. Razlika može biti u organskim sistemima koji su češće uključeni u reakciju preosjetljivosti; kod ljudi su nešto češće reakcije respiratornih organa, a kod životinja su nešto češće reakcije preosjetljivosti u kojima više reaguje digestivni sistem. Kod pasa i mačaka, kao i kod ljudi, vrlo su česte alergijske stanja s promjenama na koži. Alergije se javljaju tokom cijele godine, ako je u pitanju hrana, odnosno pojedini sastojci hrane. U tim slučajevima mogu se javiti kožne manifestacije u vidu angiedema (otoka), nodula (čvorića), urtikarije, odnosno koprivnjače, a sve to uglavnom praćeno izrazitim svrabom. Reakcija na hranu u slučajevima preosjetljivosti na hranu može biti vezana za kožnu formu, ili digestivna reakcija praćena povraćanjem, prolivima, krvavim prolivima, ulceriznim zapaljenjem debelog crijeva. Kao najčešći urzoci preosjetljivosti na sastojke hrane spadaju materije proteinskog porijekla, a od neproteinskih sastojaka najčešće gluten i drugi skrobni derivati. Kod alergija na hranu je najbitnije detektovati uzrok preosjetljivosti, prestati s konzumiranjem izvora. Postoje hrane s niskim sadržajem potencijalnih alergena, tzv. hipoalergijske i one mogu biti rješenje za ovakve slučajeve, ali naravno to je samo nastavak terapije koja podrazumjeva detekciju alergena, stabilizaciju stanja pacijenta i nastavak terapije uz dijetu. Polen i paraziti su česte alergije na tzv. leteće alergene. Sezona cvjetanja je od februara do oktobra, ali tokom prolječnih mjeseci je najveća koncentracija polena u vazduhu, ali i u travi. Simptomi ovih alergija su uglavnom respiratorni simptomi (kihanje, kašalj, curenje bistrog sadržaja iz nosa, pojačano suženje). Takođe se može javiti i kožna forma, otoci po glavi, usnama, svrab. Preosjetljivost se može javiti i na metaboličke produkte parazita; poznata je svima reakcija

slabije izraženi, ali uporni o dugotrajni procesi praćeni nervozom pacijenta, stalnim češanjem, grickanjem šapa, opadanjem dlake. Preventivne mjere za ovakva stanja jesu da vlasnici tokom ovih mjeseci ne vode svoje ljubimce na terene posle kojih su primijetili pojavu nekih od simptoma koji su navedeni. Ako primjetite reakcije na novu vrstu hrane, posavjetujte se sa svojim veterinarom kako bi se krenulo sa selektivnom dijetom. Redovno koristite antiparazitike, kako protiv crevnih, tako i protiv spoljnih parazita, naravno nikako ne koristiti antialergike bez konsultacije sa veterinarom, jer to jeste efikasna grupa lijekova, ali sa velikim brojem kontraindikacija.

Ne mora biti štenećak

Naša dijagnoza da je štenećak gotovo svako oboljenje digestivnog (probavnog) trakta jer je praćeno prolivom, visokom temperaturom, neveselošću, povraćanjem, gubitkom apetita, i sličnim manifestacijama, srećom je često netačna. Oboljenja tankih i debelih crijeva pa i bolesti drugih organa, mogu da daju ovakve simptome, ali utvrđivanje uzroka ne treba sebi da dozvoli laik, već stručan veterinar.

Upala

Enteritis ili upala tankih crijeva je širok pojam koji samo govori da se u crijevima dešavaju zapaljenski procesi, uslijed kojih dolazi do oštećenja sluzokože i do poremećaja u varenju. Izazivači ovog oboljenja pripadaju različitim oblicima mikroorganizama, a najčešće su to bakterije i virusi, kao naprimjer, parvovirus, korona virus, izazivač štenećaka, ili bakterije salmonela, ešerihija, kampilobakter, klostridije pa i gliste i pantljičare koje su se nastanile u crijevima uslijed neredovnog čišćenja. Ali, treba znati da i promjena hrane, prejedanje, intolerancija pojedinih vrsta hrane, mogu da zamaskiraju sliku i uplaše vlasnika psa. S obzirom na to da je u pitanju neprijatan i potencijalno veliki problem u pitanju, poželjno je upoznati veterinara sa situacijom i dati mu bitne informacije kao: da li ima krvi u stolici i(li) koje je boje, da li je pas pojeo nešto opasno po život, ili je bio u prostoriji gdje su se koristile neke hemikalije, da li je pas depresivan, ima li temperaturu, da li je kao štene primio sve potrebne vakcine, da li ima bolove i da li osim proliva ima i drugih simptoma, naprimjer povraćanje. Ako se psu daju izvjesni preparati, veterinar to treba znati, ali je najbolje ne davati psu ništa unaprijed. Posao veterinara je da na osnovu kazivanja vlasnika, kliničke slike, iskustva, laboratorijskih pregleda, utvrdi šta je uzrok bolesti. Ponekad je neophodno tretirati problem višestruko i rješavati se jednog po jednog uzročnika stanja, a ponekad je moguće i odmah usredsrediti se na konkretnog prouzrokovala bolesti.

Virusi

Postoji više bolesti koje mogu da daju slične simptome, ali istovremeno se radi o izuzetno opasnim bolestima s jedne, i relativno banalnim bolestima s druge strane, koje se, za nekoliko dana, rješavaju antibioticima.

Parvoviroza se karakteriše jakim prolivom s primjesama krvi i jakim zadahom raspadanja. Širi se putem izmeta, u kome je virus, veoma otporan u spoljašnjoj sredini. Na odjeći, posudama za hranu, podovima kaveza, u povoljnim vremenskim uslovima traje više od šest mjeseci. Prenose ga i insekti i glodari. Zato treba u potpunosti ukloniti tragove proliva i povraćanja,

obavezno ih oprati vodom i deterdžentom, a još bolje nekim preparatom za dezinfekciju kupatila sa sonom kiselinom. Inkubacija traje 7-14 dana, a u fecesu se može naći nekoliko dana pre ispoljavanja kliničkih simptoma. Simptomi su različiti, zavisno od starosti životinje, i teži su što je životinja mlađa, naročito kod štenadi koja su mlađa od tri mjeseca. Uglavnom stradaju crijeva, želudac i kod mlađih kategorija srčani mišić. Javlja se povraćanje, proliv, koji poslije dan do dva postaje krvav. Nastaje gubitak tečnosti i dehidratacija, zgušnjavanje krvi, a temperatura, koja je u početku povećana postepeno, pada i ispod normale. Uslijed prisustva parazita i sekundarnih bakterijskih infekcija, slika je još gora. Liječenje je problematično i zahtjeva pomoć stručnog lica. Mnogo je bitnije uraditi profilaksu, tj. vakcinaciju u dogovoru sa veterinarom, naročito ako imate kuju koja treba da se koti i koja prva prenosi kolostrumom na štence u prvih

24 sata pasivna antitijela. Njena vakcinacija na polovini graviditeta pomaže štencima da dočekaju pedesetak dana starosti, kada otprilike stiže vrijeme za prvu vakcinu.

Štenećak je virusno oboljenje koje se javlja u nekoliko formi, zavisno od toga koja vrsta organa je napadnuta. Tako imamo respiratorni, digestivni, nervni, kožni i opći oblik bolesti. Od simptoma preovlađuju iscjedak iz nosa i oka, proliv i povraćanje, kašalj, drhtanje, a kao posljedice kod preživjelih se javljaju oštećenja zuba i otvrdnuća na šapama i nosu, oštećenje nervnog sistema (ogleda se naprimjer u nevoljnim pokretima glave ili pojedinih dijelova tijela) ili vida. Visok je procenat smrtnosti, nema karakteristične terapije, već se djeluje samo simptomatski. Sigurno utvrđivanje bolesti je putem laboratorijskih analiza jer oslanjanje na simptome može da bude problematično zbog drugih bolesti kod kojih se javljaju isti simptomi. Širi se iskašljavanjem i putem tjelesnih tečnosti, naprimjer mokraće.

Korona je virusna infekcija veoma opasna za mlade pse, a relativno podnošljiva kod starijih. Uglavnom se karakteriše pojavom proiliva, povraćanja, dehidratacije, povremeno visoke temperature. Spolja gledano, veoma nalikuje prethodnim bolestima. Nema specifičnog liječenja, već samo pokušavamo da psu vratimo tečnost i izgubljene vitamine i elektrolite, uz antibiotsku podršku, zbog sekundarnih infekcija.

Bakterije

Od bakterijskih infekcija treba pomenuti nekoliko krivaca za pojavu proliva i upalu tankih crijeva i želuca.

Salmonela nastaje korišćenjem pokvarene ili zaražene hrane, prije svega jaja i mliječnih prerađevina, naročito

u ljetnjem periodu, kao i korišćenjem zaražene vode ili prerađene hrane koja nije dobro termički obrađena. Od simptoma su karakteristični: proliv, „pretakanje“ po stomaku i gasove, nevoljnost, slabost, gubitak apetita i povraćanje. Liječenje podrazumijeva antibiotike i simptomatsku terapiju, uz promjenu hrane, odnosno uz dijetu.

Kampilobakter manifestuje sličan problem, ali pošto ih možemo naći i u normalnom sadržaju crijeva, vjerovatno je potrebno da dođe do pada imuniteta, kako bi one došle do izražaja. Simptomi su vodenasti, sluzavi ili krvavi proliv, povraćanje i groznica. Liječenje je već pomenuto.

Klostridije se javljaju na više mjesta, to jest zaraženo je više životinja, a za njeno javljanje takođe je krivac stres i pad imuniteta, kao i korišćenje zaražene hrane. Simptomi su slični već navedenim, kao i liječenje.

Ešerihija koli samo čeka momenat da se pokaže u najgorem svjetlu. To je bakterija koja je stalno prisutna, ali koja u normalnim okolnostima ne može da nadvlada imuni sistem i kolonije bakterije koje možemo smatrati prijateljski nastrojenim i koje su prisutne u crijevima dok je situacija pod kontrolom, koju u dobroj mjeri i same održavaju.

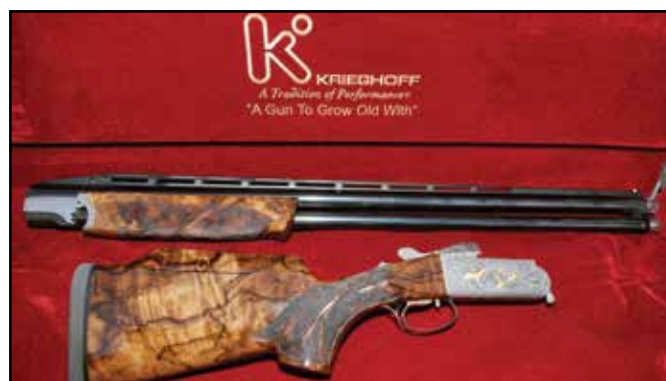
Na kraju, moguće je da uslijed prejedanja i velike količine masnoće u hrani, takođe dođe do poremećaja u radu probavnog trakta, pa se javlja neveselost, odbijanje hrane, proliv, pa i povraćanje. Na prvi pogled svi simptomi su slični, a da se ne bi dešavale najružnije stvari, vakcinišite štenad na vrijeme, pazite na kvalitet i količinu hrane i ne očajavajte već se posavjetujte sa veterinarom, a nakon toga popravite greške koje ste napravili. Ili, još jednostavnije, slijedite uputstva i uradite sve što je neophodno kako bi pas što prije ozdravio.

27.2. – 2.3.2025
NÜRNBERG
GERMANY

IWA OutdoorClassics, Nürnberg, Njemačka, 27. 2. – 2. 3. 2025., vodeći svjetski i najveći evropski sajam lovačkog i sportskog oružja i opreme za aktivnosti na otvorenom, ponovo je oduševio visokom kvalitetom, globalnim sudjelovanjem, izravnom komunikacijom i brojnim uspješnim tehničkim raspravama. IWA je čudno mjesto gdje se susreću vrhunski

brendovi, novi trendovi, najnovije inovacije i strastveni ljubitelji lova i streljaštva. Tokom četiri dana na sajmu su učestvovala 1084 izlagača iz 52 zemlje, a vidjelo ga je oko 30.000 posjetilaca iz 126 zemalja. Sajam IWA OutdoorClassics 2025. je postavio nove standarde u pogledu kvalitete i međunarodnosti. IWA; Oči na meti:

Majdančić Esed
(1945. - 2025.)

Na Ahiret je preselio naš Esed, član LD „Spreča“ Kalesija od 1969. godine kao lovac Sekcije „Vukovije“. Dao je veliki doprinos kalesijskom lovstvu. Dobitnik je najvećih lovačkih priznanja. Diplomom počasnog člana je dobio 2000. godine. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Imamović Sulejman
(1951.-2025.)

LD „Spreča“ Kalesija je nedavno ostalo bez vrijednog i pouzdanog lovca od 1978. godine, člana Sekcije „Vukovije“. Za veliki doprinos razvoju lovstva naš Sulejman je dobio najveća lovačka priznanja. Diplomom počasnog člana je dobio 2007. godine. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Imamović Muhamed
(1960.-2025.)

Kao vrijedan i uzoran lovac LD „Spreča“ Kalesija od 1996. godine, član Sekcije „Vukovije“, naš Muhamed je nagrađen lovačkom bronzanom značkom 2009., a 2021. godine zlatnom lovačkom značkom. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Bojić (Savo) Milivoje
(1940.-2025.)

Članovi LD „Tuzla“ su ostali bez dugogodišnjeg člana, bez svog Milivoja, zaljubljenika u lov. Član Društva je od 1978. godine. Pamtit ćemo ga kao velikog prijatelja i lovca. Nek mu je slava.

LD „Tuzla“ Tuzla

Alić (Galib) Safer
(1965.-2025.)

Lovačko društvo „Tuzla“ je ostalo bez velikog lovca, prijatelja i čovjeka. Član je Društva od 1986. godine. Za veliki doprinos razvoju i unapređenju lovstva nagrađen je srebrenom lovačkom značkom. Sekcija „Simin Han“ neće zaboraviti našeg Safera, istinskog ljubitelja prirode i lova. Nek mu je rahmet.

LD „Tuzla“ Tuzla

IWA
OUTDOOR
CLASSICS 2025

Vodeća svjetska izložba
za lov i industriju streljaštva

ROVER
LA NUOVA GENERAZIONE

Sabatti

OLTRE 300 ANNI DI TRADIZIONE ARMIERA

Via Mazzini 100 - 20063 Cantù (VA) - Tel. 0331/860001 - www.sabatti.com

